

Sygn. akt IV CSK 526/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa A. R. i K. R.
przeciwko J. Spółce Akcyjnej w T.
o ustalenie nieważności umowy ewentualnie o ustalenie wysokości kar umownych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 lutego 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagań przewidzianych przez art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko wtedy, gdy skarżący powoła i uzasadni istnienie przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego co do przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest konsekwencją oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został przez pozwanego uzasadniony ze wskazaniem na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), polegające na potrzebie wyjaśnienia: czy przepis art. 484 § 2 k.c., pozwalający na zmniejszenie kary umownej może być stosowany do opłat, które nie są bezpośrednim skutkiem niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez dłużnika oraz czy dopuszczalne jest oparcie przez sąd rozstrzygnięcia w przedmiocie miarkowania kary umownej na sformułowanym lecz nie zdefiniowanym przez ten sąd „ustawowym celu” kary umownej.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r., II PK 284/11 (nie publ.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko

znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problemy, na które wskazał pozwany we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełniają podanych wyżej kryteriów. W związku ze stosowaniem art. 484 § 1 k.c. nie budzi wątpliwości, że kara umowna może być zastrzeżona na wypadek niewykonania zobowiązania niepieniężnego, w warunkach, gdy konsekwencje opóźnienia się dłużnika z wykonaniem zobowiązania pieniężnego reguluje art. 481 § 1 k.c. Wprawdzie w art. 484 § 1 k.c. ustawodawca posługuje się określeniem „niewykonanie zobowiązania”, ale wszelkie wątpliwości co do natury tego zobowiązania wyjaśnia art. 483 § 1 k.c. Świadczenie będące - według terminologii używanej przez pozwanego - „opłatą egzekucyjną” ma charakter pieniężny, ale taki też charakter ma każda naliczona kara umowna. O tym, czy określone świadczenie pieniężne, naliczone w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta jest postacią kary umownej, decyduje nie jego nazwa, ale charakter niewykonanego zobowiązania, w związku z którym zostało naliczone. Z ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a dotyczących treści umowy zawartej przez strony oraz z niekwestionowanej wykładni znaczenia poszczególnych ich oświadczeń (art. 65 k.c.), wynika, że powyższa opłata została naliczona za niezastosowanie się do wezwań kierowanych przez pozwanego do powodów, a zatem w związku z niewykonaniem zobowiązania niepieniężnego. Koszty prowadzonego przeciwko powodowi postępowania egzekucyjnego oczywiście mają charakter świadczeń pieniężnych, ale zgodnie z zasadami obowiązującymi w postępowaniu egzekucyjnym

powodowie, tak czy inaczej, je ponoszą. Nie mogą być zatem obciążeni obowiązkiem zapłacenia pozwanemu „opłat egzekucyjnych” za niezapłacenie kosztów egzekucyjnych.

Kryteria decydujące o zmniejszeniu kary umownej w świetle art. 484 § 2 k.c. były wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego (por.np. wyroki z 29 listopada 2013 r., I CSK 124/13, z 23 maja 2013 r., IV CSK 644/13, z 5 października 2011 r., IV CSK 659/10, z 22 stycznia 2010 r., V CSK 217/09).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.